

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak

Protokolant: apl. radc. A. M.

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2015 r.

sprawy **K. D.**

obwinionego z art. 119 § 1 kw

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P.

z dnia 17 kwietnia 2014 r. sygn. akt III W 295/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P. do ponownego rozpoznania.

H. B.

UZASADNIENIE

K. D. został obwiniony o to, że pod koniec września 2013 r. na os. (...) III (...) /55 w P. dokonał kradzieży telefonu komórkowego marki S. (...) o wartości 100 zł na szkodę B. K., tj. o wykroczenie z art. 119 § 1 kw.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., wyrokiem zaocznym z dnia 17 kwietnia 2014 r. wydanym w postępowaniu o sygn. akt III W 295/13, uznał **obwinionego K. D.** za winnego zarzucanego mu czynu popełnionego w sposób wyżej opisany, z tą tylko zmianą, iż ustalił, że obwiniony dokonał przywłaszczenia telefonu, to jest wykroczenia z art. 119 § 1 kw i za to na podstawie art. 119 § 1 kw kk wymierzył mu karę 20 dni aresztu.

Na podstawie art. 119 § 4 kw zobowiązał obwinionego do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz B. K. kwoty 100 zł.

Na podstawie art. 118 § 1 kpw oraz art. 21 pkt 2 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa zwrot zryczałtowanych kosztów postępowania w wysokości 100 zł i wymierzył mu opłatę w kwocie 30 zł.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości obwiniony. Uczynił to apelacją „wprost” wniesioną w dniu 6 sierpnia 2014 r. (k. 48-49 w zw. z postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30 marca 2015 r., k. 117-119). W oparciu o całokształt stwierdzeń objętych środkiem odwoławczym oraz późniejszym pismem datowanym na dzień 1 grudnia 2014 r. (k. 72), uznać należało, że pierwotnie stawianym przez skarżącego zarzutem był zarzut obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia. Mianowicie naruszenie prawa obwinionego do obrony, a to na skutek niezawiadomienia go o terminie rozprawy. Ponadto obwiniony podniósł zarzut błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na jego treść. To jest błędne uznanie go za sprawcę przywłaszczenia telefonu komórkowego należącego do jego siostry B. K.. Konkretne zarzuty pod

adresem wartości dowodowej zeznań pokrzywdzonej apelujący przedstawił w piśmie procesowym z dnia 1 grudnia zatytułowanym „Sprzeciw od wyroku/apelacja” (k. 72).

Na rozprawie apelacyjnej obrońca obwinionego poparł apelację własną K. D.. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie podsądnego, ewentualnie o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obwinionego okazała się w zasadniczej mierze zasadna, a przez to zasługiwała na uwzględnienie. W konsekwencji należało uchylić zaskarżony wyrok, a sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P. do ponownego rozpoznania. Odniesienie się do wszystkich zarzutów apelacji byłoby jednak przedwczesne.

Przystępując do omówienia powodów tego rozstrzygnięcia, przypomnienia wymaga, że obwinionemu przysługuje prawo do obrony, w tym do korzystania z pomocy jednego obrońcy, o czym należy go pouczyć (art. 4 kpw). Przewidziane tym przepisem pouczenie realizuje art. 67 § 2, kpw formułujący treść zawiadomienia obwinionego o rozprawie.

Prześledziwszy tok czynności podjętych przez Sąd I instancji, Sąd Okręgowy potwierdził twierdzenie apelującego, że przesyłka zawierająca: wezwanie na rozprawę w dniu 17 kwietnia 2014 r., odpis wniosku o ukaranie oraz pouczenia została wysłana na niewłaściwy adres. Mianowicie na os. (...) III (...) lokal nr (...) zamiast na os. (...) III (...) lokal nr (...) (k. 34 w zw. z k. 4-5). Dokonane przez Przewodniczącego składu orzekającego Sąd I instancji ustalenie, że obwiniony na rozprawę nie stawił się „prawidłowo wezwany – nie odebrał wezwania awizowanego” (k. 39) nie odpowiadało zatem prawdzie. W konsekwencji za wadliwe uznać należało wydane wówczas w trybie art. 71 § 4 kpw w zw. z art. 91 § 3 kpw postanowienie o przeprowadzeniu rozprawy pod nieobecność obwinionego. Opierało się ono na błędnym założeniu, że ten zrezygnował ze swego uprawnienia do udziału w rozprawie.

Na skutek błędu przy zawezwaniu na rozprawę doszło do naruszenia prawa obwinionego do obrony, o czym wywodził apelujący, a czego Sąd Rejonowy nie kwestionował (por. str. 2 uzasadnienia wyroku zaocznego, k. 56). W konsekwencji zaistniałego uchybienia proceduralnego obwiniony nie mógł na rozprawie głównej odnieść się do stawianego mu zarzutu i zaprezentować organowi sądowemu własnej wersji przebiegu zdarzeń.

Na marginesie zauważyć można, że omyłka przy adresowaniu przesyłki została powielona także przy wysyłce obwinionemu K. D. odpisu wyroku zaocznego (k. 45).

W związku z tym, iż dostrzeżone uchybienia mogły mieć wpływ na treść pierwszoinstancyjnego orzeczenia, Sąd II instancji – zgodnie z art. 109 § 2 kpw w zw. z art. 438 pkt 2 kpk – uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Ponieważ przyczyna wydania wyroku kasatoryjnego miała charakter formalny, Sąd odwoławczy nie był zobligowany do rozważenia innych kwestii, które zostały podniesione w apelacji oskarżonego. Odnosiły się one już bowiem do meritum sprawy. Ustosunkowanie się do nich, przed przeprowadzeniem ponownie postępowania w I instancji, z uwzględnieniem wyjaśnień obwinionego (jeśli skorzysta z prawa do ich złożenia przed sądem) było zatem przedwczesne (art. 436 kpk).

Konsekwencją uchylenia zaskarżonego wyroku było przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P. do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy dostrzegł przy okazji potrzebę zwrócenia uwagi na fakt, że uprawnieniu świadka wynikającemu z art. 41 § 1 kpw w zw. z art. 186 § 1 kpk odpowiada ciężący na sędzię obowiązek podjęcia należytych starań, aby świadek stawiał się na rozprawę lub przynajmniej został o niej powiadomiony. Nieodzownym zaś warunkiem odczytania zeznań złożonych przez świadka w postępowaniu przygotowawczym jest to, by świadek został uprzedzony o przysługującym mu prawie odmowy zeznań (art. 41 § 1 kpw w zw. z art. 191 § 2 kpk i art. 182 § 1 kpk). Pamiętać bowiem trzeba, że

również Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia przewiduje wyłom w dążności do realizacji zasady prawdy materialnej na rzecz ochrony interesów świadka, w szczególności więzów rodzinnych łączących go z obwinionym, dla którego jest osobą najbliższą (por. postanowienie SN z 21 stycznia 2003 r., II KKN 314/01, OSNKW 2003/5-6/45, a w szczególności przedstawione w uzasadnieniu uwagi określające warunki uznania, że protokoły zeznań złożonych w postępowaniu przygotowawczym przez świadka określonego w art. 182 § 1 kpk mogą być odczytane na rozprawie na podstawie art. 391 § 1 kpk).

W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji na podstawie art. 75 § 4 kpw odczytał zeznania świadków H. D. i P. D. (ojca i brata obwinionego), uznawszy w postanowieniu z dnia 17 kwietnia 2014 r., że bezpośrednio ich przesłuchanie nie jest niezbędne (k. 42). Pominął przy tym zupełnie, że podjęta decyzja pozostawała w sprzeczności z wcześniejszym zarządzeniem o wezwaniu tych świadków na rozprawę z dnia 7 marca 2014 r. (k. 28), któremu musiało towarzyszyć przekonanie, że osoby te mogą stanowić cenne źródło dowodowe. Pomijając już nawet tą okoliczność uwzględnić natomiast bezwzględnie należało, że wyżej wymienieni świadkowie są osobami najbliższymi dla obwinionego (ojciec i brat). Organ sądowy powinien był im zatem zagwarantować możliwość wypowiedzenia się co do przysługujących im uprawnień procesowych. Skoro tego nie uczynił, zaliczenie zeznań tych osób złożonych w postępowaniu wyjaśniającym przed organami ścigania i ich wykorzystanie jako materiał dowodowy sprawy, było całkowicie nieuprawnione.

Podsumowując, nie przesądzając w tym momencie kwestii sprawstwa i winy obwinionego, Sąd niższego rzędu będzie zobowiązany powtórzyć rozprawę z zachowaniem wszelkich reguł postępowania obowiązujących w sprawach o wykroczenia. W szczególności zadba aby obwiniony miał możliwość wzięcia udziału w rozprawie oraz zapewni osobom najbliższym obwinionemu będącym świadkami prawo do skorzystania z uprawnień procesowych z art. 41 § 1 kpw w zw. z art. 182 § 1 kpk. ***Czynności sądowe powinny też być podejmowane bezzwłocznie, także z uwagi na obowiązujące terminy przedawnienia karalności wykroczeń.***

Dopiero zaś należyte przeprowadzenie postępowania rozpoznawczego będzie stanowić podstawę do dokonania oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego.

H. B.